

Výroční zpráva 2002/Annual Report 2002

Motto:

„Pokoj, který byl po staletí zatemněn, nemůžeme osvětlit tím, že z něj budeme vyhánět tmou, ale tím, že do něj vpustíme světlo...“

Paramhavyasy Yogunaudu

Vážené kolegyně a kolegové, milí přátelé,

úvodem mi dovoluji, abych jménem občanského sdružení STŘEP poděkovala všem, kteří nám, nebo společně s námi pomáhají dětem, které jsou vzhledem k situaci, do které se dostaly, ohroženy odebráním do dětských domovů, ale chtějí zůstat doma.

Všem, kteří jste nám v roce 2002 pomohli finančně, materiálně, morálně nebo Vaší prací, upřímně děkuji. V neposlední řadě chci poděkovat i všem zaměstnancům, bez jejichž erudice, péle a osobního nasazení by sdružení nemohlo kvalitně realizovat své poslání.

V roce 2002 se v občanském sdružení STŘEP přihodily dvě významné změny. Jednou z nich je rozšíření našich sociálních služeb mimo Prahu, ke kterému došlo založením prvního regionálního střediska v Rakovníku. Za důvěru a psychickou podporu při jeho uvádění do praxe si proto na tomto místě dovoluji poděkovat paní vedoucí odboru sociálních věcí a zdravotnictví Městského úřadu v Rakovníku.

Velmi si vážíme i druhé změny, ke které došlo oproti minulým letům. Z iniciativy opatrovnických soudců začaly být do našeho programu zařazovány častěji děti, u kterých byl podán návrh na nařízení ústavní výchovy, nebo které již byly na předběžné opatření z rodiny odebrány a soud zahájil řízení o ústavní výchově. Soudci začali využívat nové modely spolupráce, jejichž cílem bylo pomoci dětem ve chvíli, kdy se již staly subjekty soudního řízení a nařizovat jim ústavní výchovu až ve chvíli, kdy skutečně byly všechny možnosti pomoci rodině a dítěti vyčerpány.

Nepochybně i tato iniciativa vedla k tomu, že se dle statistiky Ministerstva spravedlnosti po letech (STŘEP sleduje statistiky od roku 1998) v Praze v roce 2002 snížil počet dětí, kterým byla nařízena ústavní výchova.

S úctou a s přáním příjemného roku 2003

Věra Bechyňová, DiS., ředitelka

Statutární orgány a obsah činnosti občanského sdružení STŘEP v roce 2002

Statutární orgány/Administrative Bodies

Předsedkyně správní rady/Chairwoman

PhDr. Helena Chvátalová – publicistka, scénáristka

Předsedkyně revizní komise/Revision Committee-chairwoman

Terezie Pemová, DiS. – sociální pracovníce

Supervizor/Supervisor

PhDr. Zdeněk Rieger – rodinný terapeut, akreditovaný supervizor

Ředitelka/Director

Věra Bechyňová, DiS. – sociální pracovníce

Obsah činnosti sdružení v roce 2002

- Víceúrovňový program sociálních služeb pro rodiny s dětmi, které jsou ohroženy odebráním do dětských domovů ze sociálních důvodů
- Dobrovolnický projekt - nabídka podpory a přátelství rodinám v obtížných životních situacích
- Vzdělávací a metodický program
- Legislativní změny

Poslání

Občanské sdružení STŘEP je nestátní nezisková organizace, jejíž aktivity jsou zaměřeny na pomoc a podporu dětem, které jsou ohroženy zanedbáváním péče a následně odebráním z rodiny ze sociálních důvodů.

Sdružení poskytuje sociální služby výše uvedené cílové skupině a podílí se na jejich rozvoji. Dále usiluje prostřednictvím vzdělávacího programu o profesionalizaci služeb poskytovaných nestátními subjekty v oblasti práce s ohroženými rodinami. V neposlední řadě se snaží prosazovat myšlenky pomoci a podpory sociálně ohroženým dětem a rodinám do legislativních úprav.

Summary:

The mission of the association is to provide and expand social services for the aforementioned target group, to contribute to the expansion and professionalisation of services provided by non-governmental organisations in the field of work with endangered families, to establish the idea of help and support for children and families in legislation within the context of the transformation of social policy in the Czech Republic and to cooperate on its amendment.

Víceúrovňový program sociálních služeb pro rodiny s dětmi, které jsou ohroženy odebráním do dětských domovů ze sociálních důvodů

Jedná se o program složený z projektů, které mohou být samostatně či v kombinaci prevencí nebo alternativou k odebrání dětí z rodin ze sociálních důvodů:

- Doprovázení rodin-alternativa k umístování dětí mimo domov
- Dejme šanci šanci-projekt rané intervence
- Dobrovolnický projekt - nabídka podpory a přátelství rodinám v obtížných životních situacích

Program vznikl jako reakce na vysokou institucionalizaci péče o sociálně ohrožené děti a na absenci sociálních služeb, které by odvrátily riziko nebo opakování sociálního selhávání rodičů. Realizace všech úrovní programu v obou střediscích spadá pod jednotné standardy kvalitní praxe sdružení.

Doprovázení rodin-alternativa k umístování dětí mimo domov

Family Accompaniment-an alternative to placing children outside their homes

Cílem projektu je pomáhat zanedbávaným dětem a jejich rodičům zlepšit rodinné a/nebo sociální podmínky a zamezit tím jejich odebrání z rodin do dětských domovů, nebo umožnit jejich návrat zpět do kvalitativně lepších rodinných a/nebo sociálních podmínek.

Jednotlivé sociální služby poskytované v rámci projektu reagují na příčiny obtíží dítěte, které následně vedou k výše uvedeným výchovným opatřením. Spočívají v podpoře a posilování rodičovských dovedností a rodičovského chování, ke zlepšení úrovně výchovy dítěte, v aktivizaci rodičů a dětí k řešení obtížných sociálních situací, které jsou zpravidla nakumulovány, atp.

Výsledky projektu za rok 2002

Program evaluation for 2002

Typ situace/výchovné opatření při vstupu do projektu/Type of situation /Education measure on the start of cooperation	Počet dětí/Number of children	Typ situace/výchovné opatření při ukončení spolupráce s rodinou/Type of situation/Education measure on the end of cooperation	
		Zůstalo/stay	Zrušeno/annul
Tíživá sociální situace/Burdensome social situation	50	50*	0
Úřední dohled/Official supervision	2	2	0
Soudní dohled/Court supervision	31	29**	2
Návrh na ústavní výchovu/Suggestion to institutional care	12	6	6
Ústavní výchova/Institutional care	11	8***	3
Předběžné opatření/Preliminary decision in institutional care	11	0	11
Celkem/Total	117	95	22

* U žádného dítěte nedošlo ke zhoršení situace ani k nařízení výchovného opatření

** U těchto dětí plní dohled svůj účel v oblasti podpory udržitelnosti změny, žádnému z těchto dětí nebyla nařízena ústavní výchova, ani na ni nebyl podán návrh, rodiny jsou dále zařazeny do projektu

*** Zařazení do projektu přispělo k tomu, že 2 sourozenci z těchto dětí budou uvolněni do NRP a 4 sourozenci byly převezeny ze třech různých DD do jedné buňky v SOS dětské vesničce

Změny proti roku 2001:

- Založení regionálního střediska v Rakovníku, které v hodnoceném roce poskytovalo sociální služby pouze v rámci projektu Doprovázení. Výrazný posun v cílové skupině dětí směrem k nárůstu počtu dětí s různými formami výchovných opatření (úřední/soudní dohled, předběžné opatření, návrh na ústavní výchovu, nařízená ústavní výchova).
- Prohloubení spolupráce se soudci, kteří soudí opatrovnické kauzy. V rámci této spolupráce se u 34 dětí (29% z počtu dětí zařazených do projektu), které se již staly subjektem soudního řízení (předběžné opatření, návrh na nařízení ústavní výchovy), podařilo najít řešení v rámci původní rodiny.

Summary:

The project Accompanying families – an alternative to removing children from the home is a system of social intervention services focussing on solving the issue of families with children who are threatened by neglect of care and/or removal from the family into institutional care. Basic tool of project is rehabilitation of the family. For the purposes of the project rehabilitation means a system of services and programmes focussing on the target group of families with children from the ages of 4 – 15 years of age for whom official or court supervision has been ordered or the ordering of which is being realistically considered by the competent bodies and/or where there is a danger of removal of the child from the family into institutional care or where this has already been ordered but where the parents want the child returned to their care.

Projekt byl finančně podpořen z níže uvedených zdrojů/Financial support:

MPSV ČR

Magistrát hl. m. Prahy

Město Rakovník

OSF Praha

VDV-Nadace Olgy Havlové

Phare Access 99

Dejme šanci šanci-projekt rané intervence

Let's Give Chance to Chance

Cílem tohoto projektu je pomáhat matkám (rodičům) s dětmi v raném věku, které jsou ohroženy zanedbáváním péče nebo jsou zanedbávány, čímž je ohrožen jejich zdravý vývoj v důsledku nevyhovujícího sociálního prostředí.

V rámci projektu poskytujeme sociální služby mladým matkám (rodičům) bez dostatečných sociálních dovedností a/nebo bez vyhovujícího rodinného zázemí, které mají v péči dítě v raném věku, nebo jim bylo z péče odebráno (nejč. předběžným opatřením),

protože existovaly důvody k předpokladu, že nebudou mít vhodné podmínky pro jeho výchovu.

Projekt nabízí služby, které jsou prevencí před zanedbáváním péče o dítě a tedy i k odebrání novorozenců z porodnic či dětí v raném věku z péče matek (rodičů). Zejména v případech, kdy k odebráním dochází preventivně. Matka (rodiče) je příjemcem komplexu služeb, který obsahuje motivační, aktivační a podpůrné složky, které zvyšují její rodičovské kompetence i pravděpodobnost snížení rizika zanedbávání péče o dítě v budoucnu.

Výsledky projektu za rok 2002

Program evaluation for 2002

Typ situace/výchovné opatření při vstupu do projektu/Type of situation /Education measure on the start of cooperation	Počet dětí/Number of children	Typ situace/výchovné opatření při ukončení spolupráce s rodinou/Type of situation/Education measure on the end of cooperation	
		Zůstalo/stay	Zrušeno/annul
Tíživá sociální situace/Burdensome social situation	11	11*	0
Soudní dohled/Court supervision	8	8**	0
Ústavní výchova/Institutional care	4	2***	2
Předběžné opatření/Preliminary decision in institucional care	5	4	1
Celkem/Total	28	25	3

* U žádného dítěte nedošlo ke zhoršení situace ani k nařízení výchovného opatření

** U těchto dětí plní dohled svůj účel v oblasti podpory udržitelnosti změny, žádnému z těchto dětí nebyla nařízena ústavní výchova, ani na ni nebyl podán návrh

*** 1 dítě je svěřeno do NRP

Změny proti roku 2001:

- Do projektu byly ze 76% zařazeny prvorodičky. V roce 2001 byl průměrný počet dětí v rodině 1,65, v roce 2002 klesl na 1,12.
- Do projektu začaly být zařazovány i těhotné ženy.
- Vzhledem k intenzivní spolupráci se společností Drob-in, o.p.s. (projekt Resocializace matek užívající psychotropní návykové látky), došlo k nárůstu matek, které byly v době těhotenství uživatelkami drog.

Summary:

We called the project Give a Chance a Chance (with the kind consent of STŘEP's programs supervisor, PhDr. Zdeněk Rieger) - to give a chance means to support a young mother (parents) who is lacking social skills and who often does not have a satisfactory family background and to enable her (them) to acquire the social skills required for bringing up and caring for a child of a young age, and, if necessary, to prevent the child from being taken away from the mother in the maternity hospital to a nursery institute. And at the same time the new-born child will also get the chance to grow up in its own family.

Projekt byl finančně podpořen z níže uvedených zdrojů/Financial support:

MPSV ČR

OSF Praha

Magistrát hl. m. Prahy

NROS – Pomozte dětem

Dobrovolnický projekt - nabídka podpory a přátelství rodinám v obtížných životních situacích

Volunteer program

Cílem projektu je poskytování následných a doplňkových služeb dětem v rodinách, které jsou nebo byly zařazeny do jednoho z výše uvedených odborných projektů. Dobrovolníci pomáhají dětem při koordinaci a nácviu školní přípravy, při aktivním trávení volného času, u dětí v předškolním věku se věnují rozvíjení jejich sociálních dovedností. Dobrovolníky jsou zletilí studenti vyšších nebo vysokých škol z oborů pomáhajících profesí. Všichni procházejí psychologickým testem, 24 hodinovým výcvikem a následným vzdělávacím programem, mají povinná intervizní setkávání a supervizi.

V průběhu hodnoceného roku pracovalo 15 dobrovolníků v 16ti rodinách, ve kterých žije 53 dětí.

At the final stage of sociotherapy, the STŘEP client families especially need follow-up care. Each family is assigned a volunteer who is not the association's professional consultant and dedicates his/her time to the family once a week, listens to the joys and troubles of each of its member and is around when the family separates from the professional consultant.

The volunteer is an adult student of specialized school or university focused on providing assistance. The volunteers take a psychology test, undergo a 24-hour training (theory and practical skills) and have obligatory monthly interventions and supervisions. 15 volunteers work in couples in 16 families (53 children)

Projekt byl finančně podpořen z níže uvedených zdrojů/Financial support:

Magistrát hl. m. Prahy

NROS-Phare Evropské unie

Vzdělávací a metodický program

V rámci tohoto programu byly realizovány následující projekty:

- **Vzdělávací kurs pro kurátory pro mládež v rámci pilotního projektu Centra včasné intervence v Ostravě (CVI)** – jednalo se o tříletý specializační kurs v rámci pilotního projektu CVI, který realizovalo MPSV ČR a MV ČR. V letech 2000 – 2002 STŘEP lektorsky zajišťoval 100 výcvikových hodin na téma práce s rodinou v obtížných životních situacích.
- **Kurs Podpora rodiny** – jedná se o kurs o. s. STŘEP určený pro pracovníky v pomáhajících profesích v oblasti práce s rodinami z NNO a spolupracujících organizací. Obsahem kursu je získání odborných znalostí a praktických dovedností v práci s rodinami, jejichž děti jsou ohroženy zanedbáváním péče a následně odebráním do dětských domovů. V hodnoceném roce probíhaly dva kursy v následujících městech:
  - Praha, rozsah 150 výcvikových hodin, 20 frekventantů průřezově z celé republiky,
  - Žilina (za organizační spolupráce Dětského krizového centra Náruč), rozsah 100 výcvikových hodin, 22 frekventantů průřezově z celého Slovenska.

- **Mentoring of Albania CAN team 2002** – celoroční podpora a předávání odborných i praktických zkušeností s realizací a rozvojem terénních programů pro nestátní organizaci Multidisciplinary Center of Management of Child Maltreatment (MCMCM) v Tiraně. Toto centrum se snaží mj. realizovat vlastní sociální program – pilotní projekt Home-Visiting v sociálně v rizikové čtvrti Kombat v Tiraně.

Summary:

Projekt byl finančně podpořen z níže uvedených zdrojů/Financial support:

Fond Kanady
MPSV ČR

OSF Praha
OSI New York

Legislativní změny

Přestože STŘEP není oficiálním připomínkovým místem, snaží se podávat podněty ke změnám v připravovaných legislativních normách v oblasti ochrany a péče o děti, mládež a rodiny. V roce 2002 STŘEP společně s Ekologickým právním servisem a Střediskem náhradní rodinné péče usiloval o změnu zákona č. 109/2002 Sb. o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a ve školských zařízeních. Tato iniciativa nepochybně přispěla k podání ústavní stížnosti prezidentem republiky.

Summary

Although STŘEP is not an official place for filing comments, it provides impulses for changes of legislative standards which are under preparation in the area of children, youth and family protection and care.

Účetní údaje/Accounting data

Příjmy/Revenues

MPSV ČR	Kč 697 300,00
Open Society Fund Praha	Kč 221 546,80
Magistrát hl. m. Prahy	Kč 200 000,00
Access 99	Kč 276 792,00
NROS z Phare	Kč 219 542,87
Fond Kanady	Kč 103 111,71
NROS – Pomozte dětem	Kč 81 000,00
Výbor dobré vůle	Kč 80 000,00
Město Rakovník	Kč 15 000,00
Ing. Tylová	Kč 1 000,00
Úroky	Kč 17 010,94
Ostatní příjmy	Kč 125 862,83
<hr/>	
Celkem/Total	Kč 2 038 167,00

Výdaje/Expenses

Mzdy	Kč 889 302,00
Odvody, zák. pojištění	Kč 271 587,00
Materiál	Kč 151 113,00
Služby	Kč 398 376,52
Ostatní	Kč 227 139,00
<hr/>	
Celkem/Total	Kč 1 937 517,52

Věcné dary a sponzorské služby/Gifts and other sponsorship

Výbor dobré vůle – Nadace Olgy Havlové

Lahůdky U Breittsneiderů

Nábytek Artikl

Za veškerou podporu moc hezky děkujeme

We would like to give its sincere thanks for all the support and help provided

STŘEP

Senovážná 2

110 00 Praha 1

Tel.: 00420 224 232 261

Fax.: 00420 224 224 361

Mobil: 00420 724 262 403

e-mail: strep@centrum.cz

© STŘEP 2003